

Statsvetenskapliga förbundet

Förbundsredaktör: Katarina Roos

Ett inifrånperspektiv på beredning av forskningsansökningar

av Katarina Roos

Denna gång får vi ta del av professor Ulf Bjerelds reflektioner kring sina erfarenheter från uppdraget som ordförande för ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap vid Vetenskapsrådet.

Det är ofattbart många arbetstimmar som forskarsamhället lägger ned på att utarbeta ansökningar till olika finansiärer. Antalet ansökningar är många, konkurrensen stenhård och beviljandegraden låg. Ändå fortsätter vi att idogt utarbeta, omarbeta och vidareutveckla ansökningar i hopp om att de ska kunna realiseras till finansierade forskningsprojekt. Varför? Visst finns ett värde i själva processen såsom varande en lärande- och bildningsprocess men det ärliga svaret är nog att vi inte har något val. Tanken är att konkurrensen genererar forskning av högsta kvalitet, och kanske lever systemet också upp till det syftet. Frågan är dock om det nuvarande systemet är rimligt, om det är väl använda resurser?

Det är i vart fall tydligt att forskarsamhället behöver hjälp med att skriva forskningsansökningar, vilket också kräver resurser av olika slag. Jag gjorde en googlesökning på frasen "att skriva forskningsansökan" och möttes av rubriker såsom "Hur du lyckas med din forskningsansökan" och uppmanades att anmäla mig till olika lärosätens seminarier, workshops och ansökningsverkstäder på temat "konsten att skriva en framgångsrik forskningsansökan".

Den statliga utredningen Styr- och resursutredningen (Strut) lämnade under våren sitt slutbetänkande med namnet "En långsiktig samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan" (SOU 2019:6). Ett av förslagen är att regering och riksdag ska utarbeta en plan för hur andelen direkta statsanslag ska kunna utgöra minst hälften av de totala forskningsintäkterna vid högskolor och universitet under den närmaste åttaårsperioden. Utredaren menar att det skulle kunna ske antingen genom utökade medel eller genom en omfördelning av medel från de statliga forskningsfinansiärerna direkt till lärosätena. Utredaren vill också återinföra formuleringen i högskolelagen om att en lärares arbetsuppgifter i normalfallet bör innehålla både forskning och undervisning. Utökade basanslag till forskning är ett mycket välkommet förslag och det blir intressant att se vad som händer med Struten.

Nu till Ulf Bjerelds text om sina erfarenheter av att befinna sig på insidan av systemet i egenskap av ordförande i en av Vetenskapsrådets beredningsgrupper. Det är en förmån att få ta del av Bjerelds reflektioner kring beredningen av ansökningar och finansieringssystemets funktionssätt. Det finns också ett värde i att erfarenheterna dokumenterats i text så att många kan ta del av dem, både nu och i framtiden. Tack Ulf för att du delar med dig av dina erfarenheter!

Katarina Roos är verksam vid Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet.
E-post: katarina.roos@umu.se